

Barn og smerter - et viktig felt for psykologer

Brith Klæboe Ramberg

brith.ramberg@oslo-universitetssykehus.no

I mitt arbeid som psykolog ved en BUP-seksjon på et somatisk sykehus kommer jeg ofte i kontakt med barn plaget av smerter. Dette kan være akutte smerter knyttet til selve behandlingen eller barn som innlegges til utredning for langvarige og funksjonshemmende smerter av mer uavklart årsak.

Moderne smerteforskning har gjort store framskritt i forståelsen av smertemekanismer. Det vektlegges at smerteopplevelse er et subjektivt fenomen som bare kan forstås som en prosess i et nært samvirke av biologiske, psykologiske og sosiale faktorer. Psykologiske begreper som oppmerksomhet, fortolkning, engstelse og sosial læring synes å være helt sentrale.

Likevel er det mitt inntrykk at helsevesenet fortsatt preges av en statisk og dualistisk forståelse. Det er vanlig å anta at forhold som startet en smertetilstand, også er de som vedlikeholder denne over tid, og at årsaken til barnets smerte enten sitter i kroppen eller i psyken. Dette kan ha bidratt til å vedlikeholde en praksis der barn med smerter enten utredes og behandles innenfor somatikken eller defineres som psykisk lidelse der en ikke finner noe galt i kroppen. Ved mer uavklarte, langvarige smerter, som for eksempel magesmerter eller hodepine, kan barna også lett falle mellom de to stolene i helsevesenet. Da kommer de lett inn i onde sirkler, og kan få problemer både på skolen og i sin fritid.

Psykologer har kunnskap om persepsjon, tanker, følelser og atferd. Psykologene er den faggruppe som kanskje best kan ivareta nødvendige helhetstilnæringer. Vi har derfor mye å bidra med både i å utvikle ny kunnskap og metoder som kan hjelpe barn til å mestre smertetilstander, skape håp om bedring og støtte opp under aktivitet og livsutfoldelse. Metoder som for eksempel kognitiv atferdsterapi og hypnose er viktige i feltet.

For et år siden ble det avholdt en konferanse i Skien med tittelen: «Smerter hos barn». Konferansen samlet ca. 200 deltakere fra ulike deler av helsevesenet. Siste del av konferansen var en paneldiskusjon om hvordan en kunne bedre smertebehandlingen av barn i Norge. I diskusjonen deltok representanter for de nasjonale foreningene for fysioterapi, sykepleie, medisin og psykologi. Det ble konkludert med at det var ønskelig å opprette en nasjonal forening med mål om å fremme tverrfaglig, god smertebehandling av alle barn, i alle ledd av helsetjenesten. Det ble samtidig opprettet et interimstyre, der jeg har sittet som representant for Psykologforeningen. Den nye foreningen, som er foreslått å hete Norsk Barnesmerteforening, ønsker å sette søkelys på barn og smerter innad i fagmiljøene. Den vil også utgjøre fagkompetanse for ulike profesjoner som arbeider innenfor behandling, utredning, fagutvikling og forskning.

Stiftelsesmøtet for foreningen og konstituering av nytt styre vil være i form av en fagdag om barn og smerter i Oslo 25. november. Jeg ønsker alle psykologer med interesse for feltet hjertelig velkommen til denne dagen og også til å melde sin interesse for å bidra på ulike nivåer i den nye foreningen. Deltakelse på fagdagen vil koste deg kr 500. Avgiften vil også inkludere medlemskap i Norsk Barnesmerteforening for 2006. For nærmere informasjon, kan du kontakte meg, helst på e-post bramberg@rikshospitalet.no, alternativt tlf 23 07 49 40.